

Släktet *Rubus*

Nu blommar björnbären som bäst. Passa på att ta belägg på dem, hur du tar belägg på björnbär finns beskrivet på vår hemsida www.botanist.se. Där finns också en fil med beskrivning av de arter av krypbjörnbär *Rubus* Sect. *Corylifolii* som är kända från Öland och några som skulle kunna finnas.

På Öland finner du björnbär (med undantag av blåhallon *R. caesius*) mest i de områden med sandiga, mer kalkfattiga jordar dvs. västra delen av mellersta Öland och nordligaste delen av ön. Få personer har i sen tid ägnat sig åt björnbär på Öland. Det finns säkert fynd som väntar på att göras! Kort om björnbär på Öland.

Äkta björnbär *Rubus* Sect. *Rubus*

Sektionen kännetecknas av att de nedre sidobladen har bladskaft som är 2-6 mm, de övre sidobladen har bladskaft som är 12-25 mm. Stiplerna är linjära, frukterna blanka och bestånden har ett mer eller mindre upprätt växtsätt.

Skogsbjörnbär *Rubus nessensis* ssp. *nessensis*

Har blanka ganska ljusgröna blad, blommor vita, taggarna är små, få och fina. Denna art finns ganska sällsynt på Öland spridd från Ås i söder till Böda i norr men med stora utbredningsluckor.

Sötbjörnbär *R. plicatus*

Bladen är veckade (plisserade), blommor rosa, taggarna är kraftiga, böjda och sitter tätt. Även denna art är ojämnt spridd men något mer vanlig än skogsbjörnbär. Fynd finns från Ås i söder till Böda i norr.

Spirbjörnbär *R. grabowskii*

Blomställningen är smal och spirformad, blommor rosa och doftar äpple. Det är ett storvuxet björnbär, bladskaften är fårade med stora taggar men saknar skaftade glandler.

Bladundersidan är gråfiltad och nedersta småbladparet är tydligt mindre än de övre. Arten är sällsynt på Öland och finns från Torslunda i söder till Böda i norr.

Raspbjörnbär *R. radula*

Årskotten är täckta av stora taggar och dessutom har de glandelhår och glandelborst. När man drar med nageln mellan taggarna hör man ett "raspande" ljud. Blommor ljusrosa och sitter i en tät blomställning. Denna art är vanlig i Kalmar-trakten. Tidigare fanns endast ett fynd på Öland (Vickleby socken) men under inventeringen har två nyfynd gjorts (N. Möckleby och Algutsrums socknar).

Rostbjörnbär *R. pedemontanus*

Har tre-delade blad där alla småbladen är likstora, stiplerna sitter en bit upp på bladskaftet. Bladskaften har taggar (stora och små) samt glandelhår och glandelborst. Bestånden på Öland finns framför allt i barrskog där de kan bli marktäckande (inte så högväxta som andra äkta björnbär). Arten är funnen första gången år 2000 på Öland och sedan dess har ett drygt handfull lokaler rapporterats spritt över ön.

Armeniskt björnbär *R. armeniacus*

Detta odlade björnbär kan spridas långt från bebyggelse. Blomställningen är stor, förgrenad med rosa blommor. Bladen är kraftigt filthåriga inunder. Bladskotten är djupt fårade med mycket kraftiga taggar. Det finns spridda fynd på Öland.

Flikbjörnbär *R. laciniatus*

Ytterligare ett odlat björnbär. Det är lätt att känna igen på sina flikade blad. Buskarna är lågvuxna. Blommorna kan vara rosa eller vita. Det finns några fynd på Öland.

Krypbjörnbär *Rubus Sect. Corylifolii*

Sektionen kännetecknas av att de nedre sidobladen har mycket korta bladskaft (0-2 mm) de övre sidobladen har bladskaft som är 3-10 mm. Småbladen kommer därför att överlappa varandra och det ger dem ett "ovårdat" intryck. Stiplerna är lansettlika, frukten är matt och buskarna har ett nedliggande växtsätt.

Hasselbjörnbär *R. wahlbergii*

Uddbladet har en hjärtformad bas, bladen är tjocka och tätt filthåriga på undersidan. Bladskotten har stora, kraftiga och många taggar men saknar skaftade glandler, i blomställningen är taggarna kloböjda. Blommor rosa. De bildar kraftiga buskage och har kompakta och täta blomsamlingar. Det är Ölands vanligaste krypbjörnbär men saknas i stort sett på sydöstra delen av Öland samt mellan Alböke-Källa.

Spetsbjörnbär *R. gothicus*

Bladen är mörkgröna, ganska utdragna och långspetsade. De är grovtandade, tunna men sträva undertill. Bladskotten är runda och blir rödfärgade i solsken. Arten har få men långa och veka taggar samt någon enstaka glandel. Blommor vita, blomställningen har tre-delade blad. Det är Ölands näst vanligaste krypbjörnbär och bör finnas i de flesta lämpliga miljöer.

Lindblomsbjörnbär *R. mortensenii*

Bladen är rundade, ganska fintandade och tunna. Bladskotten är rundade, något blådagliga. Arten har få, små och slanka taggar och saknar skaftade glandler. Blomskaften har få, nålformade taggar. Blommor ljusrosa. Arten är beskriven först 1994 men förefaller traktvis ganska vanlig på Öland.

Bornholmsbjörnbär *R. lidforsii*

Bladen är fintandade, ljusgröna, mjuka (något håriga) och långspetsade. Bladskotten är kantiga och något blådagliga. Arten har få, små och slanka taggar och saknar skaftade glandler. Blomställningen är lång, lite zick-zack formad med enkla blad högt upp. Blommorna är små och vita. Denna art är ganska ovanlig på Öland med finns spridd åtminstone på mellersta delen, Torslunda och Gårdby socknar har flera lokaler.

Svenskt björnbär *R. suecicus*

Bladen är fintandade och uddsmåbladet är bredast ovan mitten vilket ger det ett rombiskt utseende. De är filthåriga inunder. Arten har många men ganska korta och små taggar som har en mörk bas, det finns talrikt med skaftade glandler. Blommor kraftigt rosa. Arten är ganska sällsynt på Öland med få aktuella fynd.

Dagbjörnbär *R. glauciformis*

Bladen är ljusgröna, grovtandade, hjärtlika och utstående håriga inunder. Ofta ger de ett bubblig intryck (svåra att få bra pressade). Bladskotten är kantiga och blådagliga, taggarna är

många men ganska klena. Arten har gott om skaftade glandler. Stiplerna är oftast breda med röda nerver. Blommor ljusrosa. Det finns få godkända fynd av arten på Öland.

Hallonbjörnbär *R. pruinus*

Bladen är mörkgröna, uddsmåbladet är brett och några sju-taliga blad brukar finnas. Bladen är mjukhåriga av utstående hår på undersidan. Bladskotten är blådagliga, taggarna är raka och nålformade, ofta är de violetta. Skaftade glandler saknas. Blommor vita, fruktämne och unga frukter är finhåriga vilket skiljer den från andra arter. Arten förefaller variabel och möjligen är det en samlingsnamn för närstående taxa. Få fynd finns från Öland.

Gyllenbjörnbär *R. aureolus*

Bladen är ljusa, nästan gulgröna och grovtandade. Formen är något hjärtlik och de är tunt mjukhåriga. Bladskotten är kantiga, fårade och kan vara något blådaglig. Taggarna är korta med bred bas, enstaka skaftade glandler kan finnas. Blommor är svagt rosa och fruktämnet är långhårigt.

Till sist några ord om de andra *Rubus*-arterna som finns på Öland.

Blåhallon *R. caesius*

Är mycket vanlig på Öland och förekommer även ute på Stora Alvaret. Vi har även sett den växa i karst. Bladen är tre-flikade, skrynkliga, gröna på undersidan. Blommor vita.

Hallon *R. idaeus*

Är inte så vanlig på Öland och saknas nästan helt på östra delen. Bladen har 1-3 par småblad samt ett uddblad och är tätt vitfilthåriga på undersidan.

Relativt vanlig på Öland är hybriden mellan blåhallon och hallon *R. caesius x idaeus*. Bladen är 3-5 flikade, något skrynkliga och svagt filthåriga inunder. Stjälken är rund, blådaglig med ganska många och små, violetta taggar. Blommorna har små, vita kronblad och fruktsättningen är dålig.

Stenbär *R. saxatilis*

Har rotsläende utlöpare och tre-fingrade blad. Den är ganska vanlig på hela Öland.

Gräddmåra *Galium album x verum* är ganska vanlig på Öland. Den blommar nu och kan säkrast artbestämmas då.

Ulla-Britt & Thomas